

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelma

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Valintaesitys

18.9.2024 Dnro: EURA 2021/404188/09
02 01 01/2024/ESAELY

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Etelä-Savon kestävä saavutettavuus kyytejä tehokkaasti jakamalla

Hakijan virallinen nimi

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

Hakemusnumero

404188

Saapumispäivämäärä

14.10.2024

Alkamispäivämäärä

01.01.2025

Päätymispäivämäärä

31.12.2026

Viranomainen

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Ilmastonmuutoksen torjunta ja sopeutuminen Itä-
Suomessa

Hakuilmoituksen tunnus

ESAELY-072

Käsittelijä

Jarkko Juhani Rautio

Toimintalinja

2 Hiilineutraali Suomi

Erityistavoite

2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -
palautuvuuden edistäminen

Tukimuoto

Ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöön ja
luonnonvaroihin liittyvä kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

Hankkeessa vahvistetaan kuntien ja elinkeinon ilmastokestävyyttä ja edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista energiatehokkaalla liikkumisratkaisulla ja toimintatavalla, jossa hyödynnetään digitaalisen kyydinjakopalvelun avulla tehokkaammin teillä jo liikkuvien henkilöautojen kuljetuskapasiteettia. Tällä tavalla maakunnan työpaikkoihin, palveluihin, matkailupalveluihin, julkishallinnon asiointikohteisiin ja muihin matkakohteisiin pääsee kestävästi myös autolla. Sähköautoilua vastaavat päästövaikutukset saavutetaan myös

vanhalla autokannalla, ja autojen käyttökustannukset puolitetaan. Lisäksi henkilöautoliikenteen tehostaminen on laaja-alaisesti yhteiskunnan toimintakykyä tukeva varautumiskeino mahdollisessa kriisitilanteessa.

Hankkeessa kartoitetaan maakunnassa asuvien ja sinne muualta tulevien kuluttajien, maakunnan pk-yrittäjien ja julkisen sekä kolmannen sektorin tarpeita ja esteitä kyydinjakopalvelun hyödyntämiselle, ja kehitetään ja pilotoidaan niitä hallinnoivan palvelun ominaisuuksia, joilla näihin tarpeisiin ja esteisiin voidaan vastata. Hankkeessa kokeillaan myös viestinnällisiä keinoja, joilla asukkaat, kuluttajat, yritykset ja yhteisöt saadaan hyödyntämään kustannustehokkaampaa saavutettavuutta nopeasti ja elinkeinotoiminnan edellyttämässä mittakaavassa. Hankkeen tuloksena syntyy avoin toimintamalli yhteiskyytien järjestämistä varten.

Toimenpiteet kohdistuvat työssäkäyntimatkoihin ja yritysten ja julkisten yhteisöiden asiakkaiden palveluasiointimatkoihin. Maantieteellisenä kohteena on matkailu maakunnan sisällä ja muualta Suomesta.

Hankkeen toimenpiteet

Toimenpiteet on jaettu kolmeen työpakettiin. Kaksi ensimmäistä työpakettia alkaa selvityssuudella, joiden pohjalta toteutetaan tai muokataan tekninen ratkaisu, jonka avulla kyytien jakaminen mahdollistetaan. Työpakettien osana toteutetaan pienen mittakaavan kokeiluja kehitettyjen ratkaisuiden validoimiseksi. Kolmannessa työpaketissa laajennetaan kokeiluista suuremman mittakaavan pilotointiin. Tavoitteena on mahdollisimman suuri näkyvyys, verkostovaikutus ja kriittinen massa.

Toimenpiteissä hyödynnetään ostopalveluita, jotka sisältävät erityisasiantuntijapalveluita ja teknisen palvelutoteutuksen. Valittujen palveluntarjoajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Työpaketit alkavat eri aikoihin, mutta aloituksen jälkeen ne kulkevat rinnakkain. Kokeilujen ja pilotin toteutus edellyttää tarvittavien sidosryhmien sitouttamista ja potentiaalisten käyttäjien tietoisuuden kasvattamista ja osallistamista. Käytännön syistä hanketyö keskittyy kuitenkin kerrallaan yhden työpaketin merkittävämpään edistämiseen, samalla kun toisessa työpaketissa toimitaan ylläpitävässä ja reaktiivisessa muodossa.

Työpaketeissa huomioidaan myös joukkoliikenne, sillä kyydinjako täydentää joukkoliikennematkaketjun alku- ja loppupäätä. Esim. junamatka saattaa jäädä toteutumatta, jos kohteessa ei ole mahdollista päästä joukkoliikennettä hyödyntäen perille. Tällöin usein valitaan oma auto koko matkaketjulle. Tehokkaiden ja saavutettavien jaettujen kyytien avulla reittien alku- ja loppumatkat voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti. Jaettujen kyytien avulla on mahdollista saada lisää matkustajia käyttämään joukkoliikennettä ja päästä entistä vihreämpiin matkaketjuihin. Myös palvelutaso sekä saavutettavuus paranee.

Haja-asutusalueella taksien saatavuus ja taksiliikenteen kannattavuus on heikentynyt, koska toiseen suuntaan ei saada kuljetettavaa. Kyydinjakopalvelun avulla voidaan saada lisää kyytejä takseille tai saada kannattamattomilla reiteillä kuluttajille ei-kaupallisia jaettuja kyytejä alueen asukkaiden kyydissä.

Työpaketti 1: Työpaikkojen saavutettavuus

Otetaan mukaan kohderyhmän mukaiset suuret työyhteisöt ja pk-yritykset, joiden kanssa työssäkäyntiliikenteen kyydinjakoa voidaan kokeilla omien ja lähialueen yritysten ja julkisen sektorin työntekijöiden kesken. Tavoite on kattaa seuraavat käyttötapaukset:

- Suuri työyhteisö (esim. sairaala, tehdas, virastotalo)
- Työpaikka-alue (esim. kaupunginosa tai teollisuusalue)
- Matkat kokouksiin ja harrastuksiin (pieniin tai suuriin yhteistapaamisiin – harrastusmatkat ovat tyypiltään samanlaisia ja niitäkin voidaan kattaa vastaavilla toimenpiteillä)

Työpaketti tehdään yhdessä asiantuntija- ja kyydinjako-ostopalveluntarjoajien kanssa. Kohderyhmän tarvekartoituksen perusteella valitaan työpaketissa kehitettävät uudet palveluominaisuudet ja –sisällöt, jotka voivat koskea esim. kyytien ja kuljetusten toteutumisen valvontaa ja kannustimien jakamista työntekijöille, varakuljetusvaihtoehtojen automaattista käynnistämistä, yksittäisten joukkoliikenteen asemien tai pysäkkien ja niihin kulkevien reittien näkyvyyttä ja haettavuutta kyydinjakopalvelussa, tietyn alueen potentiaalisten joukkoliikenteen käyttäjien ryhmäytymistä tai joukkoliikenteen kansallisiin järjestelmiin (vars. Digitransit) ja käyttöpolkuun integrointia.

Työpaketin tarkempi kuvaus sekä hankittavat erityisasiantuntijapalvelut:

- Tarvekartoituksen ja kyselysisällön laatiminen ja analysointi kotimaisten ja kansainvälisten jaettuja kuljetuksia koskevien tutkimusten ja selvitysten perusteella ja huomioiden potentiaaliset ja hankkeen aikana realistisesti toteutettavissa olevat kyydinjakopalvelutoteutukset ja liiketoimintamallit (Xamk ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Tarvittavien työssäkäyntiliikenne- ja muiden tietojen kerääminen yrityksiltä ja yhteisöiltä (esim. karkea arvio asiakkaiden kotikunta- ja kulkutapajakaumasta) ja niiden perusteella mallinnus ja arvion laskeminen kyytien jakamisella saavutettavasta vaikuttavuudesta ml. taloudelliset ja ilmastohyödyt yritykselle ja työntekijälle, ja viestintämateriaalien laatiminen yritysten rajoitteet ja kannustinmahdollisuudet huomioiden. Sovelletaan eri menetelmiä mukaan lukien työpajat (Xamk, yhteistyökumppanit ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Toteutetaan tarkempi mittaristo, jonka avulla koko hankkeen aikana tapahtunut kehitys voidaan todentaa (Xamk)
- Kohderyhmän yritysten ja julkisen sektorin toimijoiden viestintäkanavien analysointi ja kyydinjakoa koskevien viestintäsisältöjen ja -suunnitelman ja käyttäjien osallistamistoimenpiteiden mukauttaminen niiden ehdoilla toteutettavaksi. Toimijakohtaisten tulosten analyysi ja kommunikointi yrittäjille ja yhteisöiden edustajille. (Xamk, yhteistyökumppanit ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Käyttäjien kanssa suoritettava vuoropuhelu jaettujen kuljetusten toimintamallien, teknisten ominaisuuksien ja yhteiskunnallisten rajoitteiden ja mahdollisuuksien yksityiskohdat huomioiden. Iteratiivisen kehityksen edellyttämän tarve- ja kokemuksellisen tiedon kerääminen ja analysointi. (Xamk, yhteistyökumppanit ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Viestintä ja markkinointi, joita toteutetaan kaikissa sopivissa mediakanavissa ml. sosiaalinen media sekä perinteinen media. Järjestetään lisäksi sopivia yleisötilaisuuksia, joiden kautta saadaan lisää käyttäjiä kokeilulle. (Xamk ja yhteistyökumppanit)

Hankittava kokeiltavan palvelun tekninen toteutus:

- Sovelletaan Suomessa jo käytössä olevaa kyydinjakopalvelua kohdealueen työssäkäyntiliikenteeseen, kattaen palvelun operoinnin ja teknisen käyttötuen. (Ostopalveluntarjoaja 2)
- Kokeiltavan palvelutoteutuksen iteratiivinen spesifikaatio, testaus ja sisällön tuottaminen tiiviissä vuoropuhelussa hankehenkilöstön ja palvelun toteuttajien kanssa. Toteutuksen, sisällön ja toimintamallin mahdollisten työnantajakohtaisten mukautustoimenpiteiden tunnistus ja spesifikaatio. (Ostopalveluntarjoaja 2)
- Hankkeen aikana määriteltävien työssäkäyntiliikenteen kyydinjaon laajamittaista käyttöä tukevien palveluominaisuuksien ja -sisältöjen tekninen toteutus ja testaus valittua kyydinjakopalvelua laajentaen ja sen eri käyttäjäryhmät huomioiden. (Ostopalveluntarjoaja 2)
- Käyttötietojen kerääminen palvelusta, mukaan lukien tilastolliset tiedot, käyttöpolkua koskevat tiedot ja käyttäjäpalautte. (Ostopalveluntarjoaja 2)

Työpaketti 2

Työpaketissa haetaan alueelta kohderyhmän mukaiset julkisen sektorin palvelut (esim. hyvinvointialue) ja yritysten kuluttajapalvelut, joiden asiointiliikenteessä kyydinjakoa voidaan kokeilla asiakkaiden kesken. Tässä kohderyhmänä ovat myös muista maakunnista tulevat matkailijat ja lähialuematkailijat Etelä-Savon sisällä. Tavoite on kattaa seuraavat käyttötapaukset:

- Sote-palvelut (esim. Kela-kyytien täydentäminen ja niiden ulkopuoliset matkat)
- Kestävä matkailu (vars. maaseutualueille ja kesäasukkaille)
- Vähittäiskauppa (sekä kaupan suuryksiköt että pienet kaupan pk-yritykset)

Työpaketti toteutetaan yhdessä asiantuntija- ja kyydinjako-ostopalveluntarjoajien kanssa samaan tapaan kuin työpaketti 1. Työpaketin kohteena on mm: yksittäisten asiointikohteiden tai kuluttajapalveluiden tai alueiden ja niiden keskeisten joukkoliikenteen asemien näkyvyys ja haettavuus palvelussa, kyytien luotettavuutta ja turvallisuutta parantavat keinot, puolesta-asiointia (esim. iäkkäät asiakkaat) ja palvelupolun helppous tai saavutettavuus.

Työpaketin tarkempi kuvaus sekä hankittavat erityisasiantuntijapalvelut:

- Tarvekartoituksen toteutus työpaketin 1 tapaan samojen toimijoiden palveluiden asiakkaille. (Xamk ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Tarvittavien palveluasiointiliikennetietojen kerääminen, vaikuttavuusarvio ja viestintämateriaalien laatiminen työpaketin 1 tapaan samojen toimijoiden palveluiden asiakkaille. (Xamk, yhteistyökumppanit ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Työpaketin 1 mittariston täydentäminen palveluasiointiliikenteen kannalta (Xamk)

- Viestintäsisältöjen, -suunnitelman ja osallistamistoimenpiteiden mukauttaminen palveluiden kuluttaja-asiakkaita varten ja tulosten analyysi ja kommunikointi työpakettia 1 täydentäen. (Xamk, yhteistyökumppanit ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Käyttäjien kanssa suoritettava vuoropuhelu, tarve- ja kokemuksellisen tiedon kerääminen ja analysointi työpaketin 1 tapaan. (Xamk, yhteistyökumppanit ja ostopalveluntarjoaja 1)
- Palveluiden asiakkaille suunnattava viestintä ja markkinointi työpaketin 1 tapaan. (Xamk ja yhteistyökumppanit)

Hankittava kokeiltavan palvelun tekninen toteutus samalla periaatteella kuin työpaketissa 1. Erona on kohdeyleisö, joka tässä toteutuksessa on palveluasiointiliikenne.

Työpaketti 3: Pilotointi

Laajennetaan työpakettien 1 ja 2 lyhytkestoisista ja toisistaan erillisistä kokeiluista Etelä-Savon koko alueelle ulottuva ja useita kuukausia kestävä pilotti, joka kattaa sekä työssäkäyntiliikenteen että palveluasiointiliikenteen useina vuodenaikoina.

Työpaketin tarkempi kuvaus sekä hankittavat erityisasiantuntijapalvelut:

- Viestintä- ja markkinointitoimenpiteiden toteuttaminen työpakettien 1 ja 2 hyviä käytänteitä soveltaen ja laajentaen niitä kohderyhmien muihin toimijoihin ja niiden kanaviin. (Xamk ja yhteistyökumppanit)
- Kannustinrakenteiden ja osallistamistoimenpiteiden toteuttaminen, tukeutuen tarvittavilta osin kyydinjakopalveluun toteutettuihin teknisiin ominaisuuksiin. (Xamk)
- Pilotoidaan kyydinjakopalvelua kohdealueella, kattaen palvelun operoinnin ja teknisen käyttötuen. (Ostopalveluorganisaatio 2)
- Käyttäjien kanssa suoritettava vuoropuhelu, tarve- ja kokemuksellisen tiedon kerääminen ja analysointi. (Xamk ja yhteistyökumppanit)
- Käyttötietojen kerääminen palvelusta, mukaan lukien tilastolliset tiedot, käyttöpolkua koskevat tiedot ja käyttäjäpalautte. (Ostopalveluorganisaatio 2 ja yhteistyökumppanit)
- Työpakettien 1, 2 ja 3 käyttötapausten ja tulosten analysointi. (Xamk)
- Hankkeen toteuman mittariston kokoaminen ja raportointi kirjallisesti ja loppuseminaarissa. (Xamk)

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannukset:

Palkat: Projektipäällikkö 24 htkk, 121.884 € (sis. sivukulut)

Matkakulut: 7.040 € (40 pv)

Ostopalvelut: Jaettujen kyytien osaaminen ja kyytienjakopalvelu yht. 120.000 €

Muut kustannukset: Tiedotus ja viestintä 16.000 €, materiaalit ja tarvikkeet 2.500 €

FR 7 %: 18.720 e

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Savo

Kunnat

Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat

Kustannusmalli	Flat rate 7 % kehittäminen
Palkkakustannusten ilmoitustapa	Palkkojen yksikkökustannukset
Matkakustannusten ilmoitustapa	Matkakustannusten yksikkökustannukset
Sisältyykö arvonlisävero kustannuksiin?	Kyllä
Arvonlisäveron tukikelpoisuuden selvitystapa	Liite selvityksenä

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Palkkakustannukset	121 884	121 884	
2 Matkakustannukset	7 040	7 040	
3 Ostopalvelut	120 000	120 000	
4 Muut kustannukset	18 500	18 500	
Flat rate 7 % kehittäminen	18 720	18 720	
5 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	
Nettokustannusarvio yhteensä	286 144	286 144	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	214 608	214 608	75,00
2 Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	71 536	71 536	25,00
3 Kuntarahoitus	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	286 144	286 144	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hakemus on Rakenerahasto-ohjelman EAKR TL2 ja sen erityistavoitteen 2.2 mukainen ja toteutuskelpoinen. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on aktiivista varautumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kielteisten vaikutusten ennakointia, vähentämistä ja myönteisten vaikutusten luomiin mahdollisuuksiin tarttumista. Sopeutuminen on ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävien toimien rinnalla välttämätöntä. Yhteiskunnan yleisesti hyvästä varautumisen tasosta huolimatta alueet, elinkeinot ja väestöryhmät ovat haavoittuvia ja alttiita ilmastonmuutoksen vaikutuksille. Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa alueilla ja paikallisesti kehitettävät ja toteutettavat käytännön toimet ja ratkaisut ovat avainasemassa. Harvaan asutulla alueella esim. kauppa- ja lääkintäpalvelujen saatavuus ovat sopeutumiskyvyn näkökulmasta kriittisiä alueita. Kyydinjakopalvelulla parannetaan ja mahdollistetaan harvaan asutun alueen huoltovarmuutta ja esim. liityntää julkiseen liikenteeseen.

Hakijalla on resurssit ja osaamista toteuttaa hanketta suunnitelmien mukaisesti. Hanke on toteutuskelpoinen ja tehtävillä toimenpiteillä pyritään saamaan ratkaisuja autoilun hiilidioksidipäästöjen alentamisessa, vahvistusta julkisen liikenteen liittymäkuljetuksiin ja myös ilmastokestävyyden ja -resilienssin kasvattamisessa.

Pisteet 26/47.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hakemusta on käsitelty Etelä-Savon ELY-keskuksen hankeryhmässä 13.9.2024 ja kehittämishankkeiden rahoituskokouksessa 23.9.2024.

Hakemusta käsitellään Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön kokouksessa 12.11.2024.

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Kyllä